कोशी प्रदेश सरकार

पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

प्रदेश वन निर्देशनालय

डिभिजन वन कार्यालय

ओखलढुंगा

२०८२

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन , २०६४ को दफा ५(३) र सुचनाको हक सम्वन्धी नियमावली , २०६५ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको सूचना विवरण

आ व २०८२।८३ दोस्रो त्रैमासिक

२०८२ कार्तिक देखि पौष सम्म

CamScanner

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ तथा सूचनाको हक सम्वन्धी नियमावली, २०६५ ले सार्वजनिक निकायहरूलाई आफ्नो कार्य, निर्णय, सेवा तथा गतिविधिसँग सम्वन्धित सूचना नियमित रूपमा सार्वजनिक गर्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था गरेको छ। यस प्रतिवेदनको उद्देश्य सूचनाको हक सम्वन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्वन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ वमोजिम सार्वजनिक गरिएको सूचनाको विवरण प्रस्तुत गर्नु हो।

१. कानुनी आधार

१.१ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३)

यस दफाअनुसार प्रत्येक सार्वजनिक निकायले आफ्ना काम, कर्तव्य, अधिकार, सेवा, निर्णय प्रक्रिया, आम्दानी– खर्च, कार्यक्रम तथा अन्य सार्वजनिक सरोकारका विषयमा नागरिकले सहज रूपमा जानकारी पाउन सक्ने गरी सूचना स्वप्रेरित रूपमा सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ।

१.२ सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३

नियम ३ अनुसार सार्वजनिक निकायले कम्तीमा निम्न विवरणहरू नियमित रूपमा सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छः

- निकायको परिचय, उद्देश्य, काम र कर्तव्य
- सेवा तथा सुविधाको विवरण र सेवा प्राप्त गर्ने प्रक्रिया
- निर्णय प्रक्रिया र सम्वन्धित निकाय/पदाधिकारी
- वार्षिक कार्यक्रम, वजेट तथा खर्चको विवरण
- नागरिकका लागि महत्वपूर्ण अन्य सूचना

२ निकायको स्वरुप र प्रकृति

नेपालको संविधान २०७२ को धारा ५६(१) ले संघ, प्रदेश र स्थानिय तह गरी ३ तहको राज्यको मुल संरचना रहने व्यवस्था गरेको संघियताको मर्म अनुरुप कोशी प्रदेश स्थापना भए पश्चात नेपालको संविधानको धारा ५७ र अनुसुची ६ ले दिएको अधिकारको प्रयोग गरी विभिन्न मन्त्रालयहरु र विषयगत कार्यालयहरु स्थापना गरी कार्यसम्पादन गर्दै जाने क्रममा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगरको मिति २०७४।१०।२९ गते स्थापना धई मिति २०७९।१०।०६ गतेको निर्णयअनुसार पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेशको २३ कार्यालय मध्य डिभिजन वन कार्यालय, ओखलढुंगा एक हो। ओखलढुंगा जिल्ला भित्रका ८

CamScanner

स्थानिय तहहरु कार्यक्षेत्र भएको यस कार्यालयले ६ वटा सब डिभिजन वन कार्यालय सञ्चालन गरी जिल्लामा वन संरक्षण व्यवस्थापन र सदुपयोग सम्वन्धी कार्य गर्ने गर्दछ ।

भू-श्रोत सर्भेक्षण परियोजना- एल.आर.एम.पी., १९७८ (Land Resource Mapping Project-LRMP, 1978) को तथ्याङ्क अनुसार ओखलढुंगा जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १०७४०२.६० हेक्टर वा १०७४.०२६ व.कि.मि. मध्ये वन क्षेत्र ३८२८५.२० हे. देखिन्छ । पछिल्लो वन श्रोत सर्भेक्षण नेपाल-एफ.आर.ए.नेपाल, २०१०-२०१४ (Forest Resource Assessment Nepal-FRA, Nepal, 2010-2014) का अनुसार यस जिल्लामा वन क्षेत्र वढेर कुल वन क्षेत्र ११०९२२ हे. पुगेको देखाइएको छ। यस हिसावले यस जिल्लामा ३२.६४% वन क्षेत्र रहेको छ।

तालिका १: जिल्लाको भू- उपयोगीताको स्थिति विवरण

विवरण	हेक्टर	कि.मि	प्रतिशत
खेतीयोग्य	५३४६७.५०	५३४.६७५	४९.७८
निर्माण क्षेत्र	११.७०	०.११७	०.०१
झाडी वुट्यान	६२३६.६०	६२.३६६	५.८१
जंगल	३८२८५.२०	३८२.८५२	३५.६५
घाँसेमैदान	६५९२.००	६५.९२	६.१४
पहिरो	१९१.४०	१.९१४	०.१८
वगर	१३५७.००	१३.५७	१.२६
खालीभूमि	८०४.२०	८.०४२	०.७५
पानीले ढाकेको	४५७.००	४.५७	०.४३
जम्मा	१०७४०२.६०	१०७४.०२६	१००.००

CamScanner

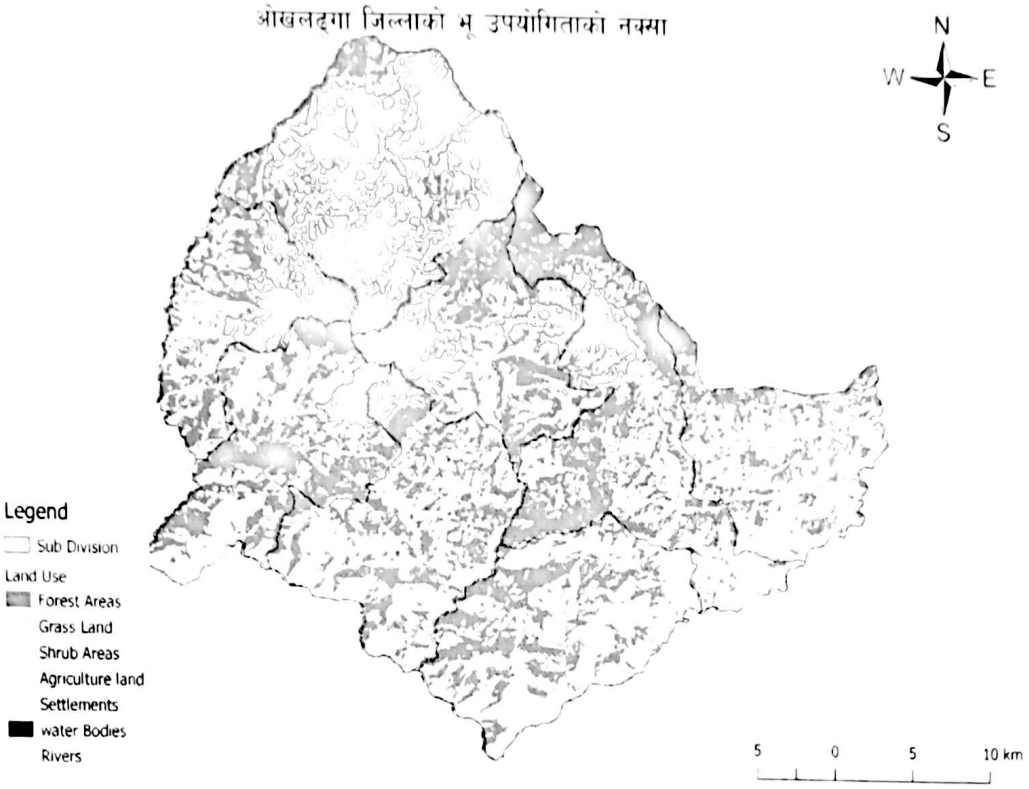

चित्र नं. १: ओखलढुंगा जिल्लाको वन क्षेत्र

३ डिभिजन वन कार्यालयको काम कर्तव्य र अधिकार

- राष्ट्रिय वन निति, ऐन र नियम अनुसार वन व्यवस्थापनको लागि पञ्चवर्षिय वन व्यवस्थापन योजना तयार गरी स्विकृतिको लागि वन निर्देशनालयमा पेश गने।
- डिभिजन वन कार्यालय अन्तर्गतको रहेको राष्ट्रिय वन सरकारद्धारा)व्यवस्थित वन, समुदायद्धारा व्यवस्थित वन, वन संरक्षण क्षेत्रसंर (क्षण, विकास, सम्वर्धन तथा प्रयोगको लागि वन सम्वर्धन प्रणाली अनसुार दिगो तथा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन गर्ने।
- वन व्यवस्थापन योजना अनुसार वार्षिक कार्यक्रम तथा वजेट तर्जुमा गरि स्विकृतिको लागि वन निर्देशनालयमा मार्फत प्रदेश मन्त्रालयमा पेश गर्ने।
- स्विकृत वार्षिक कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनको लागि भौतिक तथा वित्तिय प्रगति तालुक निकायहरुमा पठाउने।
- वन अतिक्रमण, वन पैदावर निकासि, वन्यजन्तु चोरी शिकार तथा नियन्त्रणको लागि व्यवस्था मिलाउने।

CamScanner

- सामुदायिक वन, शहरी वन, सार्वजनिक वन, कृषि वन, धार्मिक वन, कबुलियति वन र निजि वन हस्तान्तरण, नवीकरण र व्यवस्थापनको लागि आवश्यक प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने।
- वन व्यवस्थापन पद्दति अनसुार स्विकृत वन व्यवस्थापन कार्ययोजना अनसुार निस्कन सक्ने काठ, दाउरा, जडीवुटी जस्ता वन पैदावारको लिलाम विक्रि वितरण गरी राजश्व संकलन तथा आम्दानी गर्ने,गराउने।
- कार्यलयको कार्यक्षेत्रमा उत्पादित वन पैदावारको सहज तथा सरल आपूर्ति तथा स्थानान्तरणको प्रवन्ध मिलाउने।
- वन क्षेत्रमा मानव वन्यजन्तु सहअस्तित्व कायम गराउनको लागि वन्यजन्तुहरुको संरक्षण र वासस्थान व्यवस्थापनका कार्यहरु गने, गराउने।
- राष्ट्रिय वन क्षेत्रमा संचालन हुने राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरुमा सहजीकरण गर्ने गराउने।
- वन क्षेत्र तथा निजी आवादीमा जडीबुटी खेति विस्तार, पर्यापर्यटन प्रवर्धन, सिमसार क्षेत्र संरक्षण तथा व्यवस्थापनको सम्भाव्यवताका आधारमा योजना तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरी स्वीकृत पश्चात कार्यान्वयन गर्ने गराउने।
- जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, कार्वन उत्सर्जन न्युनीकरणसम्व (रेड) न्धी कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गने गराउने। वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता, जलवायु अनुकुलन, कार्वन उत्सर्जन न्युनीकरण, वातावरण संरक्षण र वन डढेलो रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्वन्धि महत्व झल्काउने विभिन्न ज्ञानवर्धक प्रचार प्रसार सामाग्री उत्पादन गरी वितरण गर्ने गराउने।
- कार्यालय क्षेत्रमा रहेका संघीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय तह, सरकारी निकाय तथा गैह्रसरकारी सघ संस्थाहरुसंग समन्वय तथा सहकार्य गरी वन, वन्यजन्तु, वातावरण संरक्षण लगायतका वन सम्वर्धन कार्य गर्न सहयोग जुटाउने।
- स्थानीय तहबाट वनको विकास र व्यवस्थापन सम्वन्धि कार्य गर्न प्राविधिक सहयोग माग गरेमा उपलब्ध गराउने।
- निजी वन दर्ता गर्न सम्वन्धित स्थानीय तहलाई स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन साथ सिफारिस गने।
- डिभिजन वन कार्यालयको स्वीकृत वन विकास कार्यक्रमहरुको संचालन, कार्यान्वयन र अनगुमन गरी प्रतिवेदन वन निर्देशनालय मार्फत मन्त्रालयमा पेश गर्ने।
- वन कार्यालयको दैनिक सामान्य तथा आर्थिक प्रशासन संचालन गर्नुका साथै जनतालाई प्रवाह गर्नुपर्ने सेवा सुविधा चुस्त, दुरुस्त, प्रभावकारी वनाई वन प्रशासन कायम गर्ने ।

CamScanner

- वन सम्बन्धि तथयांक श्रेस्ता पुस्तिका आदि संकलन एवं संयोजन गरी कार्यालयको अभिलेख व्यवस्थापन तथा अद्यावधिक गर्ने गराउने।
- डिभिजन वन कार्यालय लगायत मातहतका कार्यालयहरुको सवारी साधनहरुको स्याहार सम्भार तथा मर्मत गर्न् व्यवस्था गर्ने ।

४ कार्यालय रहने कर्मचारी संख्या र कार्यविवरण

डिभिजन वन कार्यालय तथा माताहतमा कार्यालय कर्मचारीहरुको विवरण

सि नं	कर्मचारीको नाम थर	पद	शाखा /सव डि व का	मोवाईल नं
१	मना राज राई	डि. व अ.		९८५२८४०१३४
४	अस्मिता न्यौपाने	वन अधिकृत सातौं	योजना तथा व्यवस्थापन	९८६७२५३९६३
६	हरिकाजी राई	स व अ छैटौं		९८५२८४०३११

	सिद्धिचरण सव डि. व. का.		**sdfosiddhicharan@gmail.com**	**९८६२९२३३२४**
१	प्रविन्दा कार्की	सहायकस्तर पाँचौं	सिद्धिचरण	९८४२९८०५४६
२	मैया बास्तोला	सहायकस्तर पाँचौं	सिद्धिचरण	९८४९७३०५६७
३	केदार बहादुर कार्की	वन रक्षक	सिद्धिचरण	९८४२९८०२७८
४	शत्रुधन कटवाल	वन रक्षक	सिद्धिचरण	९८६१९१६६७७
५	शान्ति राई	वन रक्षक	सिद्धिचरण	९८६२८६८०५७
६	टंक बहादुर बानियाँ	वन रक्षक	सुनकोशी मोलुड	९८४२८४७७८०
	चिसंखुगढी सव डि. व. का.		**sdfochisankhugadhi@gmail.com**	**९८६२९२३३१९**
१	रामहजुर थापा	सहायकस्तर पाँचौं	चिसंखुगढी	९८६०५५७९८३
२	भुवन कुमार निरौला	वन रक्षक	चिसंखुगढी	९८४१४३०४९६
३	सम्बर बहादुर माझी	वन रक्षक	चिसंखुगढी	९८४९६००२५२
४	किरण खडका क्षेत्री	वन रक्षक	चिसंखुगढी	९८६४७३१५८०
५	अर्जुन रावत	वन रक्षक	चिसंखुगढी	९८६८०२९८०९
	मानेभञ्ज्याङ सव डि. व. का.		**sdfomanebhanjyang@gmail.com**	**९८६२९२३३२३**
१	सजना पाण्डे	वन अधिकृत सातौं	मानेभञ्ज्याङ	९८४३८७४५४८३
२	कृष्ण बहादुर बानियाँ	वन रक्षक	मानेभञ्ज्याङ	९८६२६२९९८७
३	डिल्ली बहादुर पुलामी	वन रक्षक	मानेभञ्ज्याङ	९८०३२१०८००
४	अस्मिता घर्ती	वन रक्षक	मानेभञ्ज्याङ	९८६८९४३६८६
५	देव तामाङ	वन रक्षक	खिजिदेम्बा	९८६९३५०४७१
	खिजीदेम्बा सव डि. व. का.		**sdfokhijidemba@gmail.com**	**९८६२९२३३४५**
१	प्रमेश अधिकारी	सहायकस्तर पाँचौं	खिजिदेम्बा	९८४२९६९०८४
2	प्रदिप ढकाल	वन रक्षक	खिजिदेम्बा	९७६३७३९३३९
3	मदन खडका	वन रक्षक	खिजिदेम्बा	९८४३४०९६४८
4	रमेश बिष्ट	वन रक्षक	खिजिदेम्बा	९७६६८९१९०४
	सुनकोशी मोलुङ सव डि. व. का.		**sdfosunkoshimolung@gmail.com**	**९८६२९२३३१८**

CamScanner

१	किशोर घिमिरे	सहायकस्तर पाँचौ	सुनकोशी मोलुड	९८४१०९७९६८
२	राम बहादुर थापा	वन रक्षक	सुनकोशी मोलुड	९८६३९१६५३३
३	शेर बहादुर रावत	वन रक्षक	सुनकोशी मोलुड	९८६८९७९८९६
४	प्रकाश कुमाई	वन रक्षक	सुनकोशी मोलुड	९८६४१४८०९९
५	ज्ञानेन्द्र बहादुर शाही	वन रक्षक	सुनकोशी मोलुड	९८४९३१३७८४
लिखु चम्पादेबी सव डि. व. का.			**sdfolikhuchampadevi@gmail.com**	**९८६२९२३३२७**
१	सन्तोष लम्साल	वन सहायक	लिखु चम्पादेबी	९८४०३८२६६०
२	बिर बहादुर शाही	वन रक्षक	लिखु चम्पादेबी	९७४५८८६३९७
३	कुमार पुलामी मगर	वन रक्षक	लिखु चम्पादेबी	९८६७८७६६३८
४	गोबिन्द बुढा	वन रक्षक	लिखु चम्पादेबी	९७४८४८५०५६
५	सुरेन्द्र साउद	वन रक्षक	लिखु चम्पादेबी	९७६३७३९३२७

५ डिभिजन वन कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा

- स्वीकृत वार्षिक कार्याक्रम कार्यायोजना वनाई कार्याक्रम संचालन गने ।
- राष्ट्रिय वन अन्तर्गत सामुदायिक वन, कवुलियती वन र धार्मिक वनको रुपमा व्यवस्थापन गर्ने समूह गठन तथा दर्ता र कार्ययोजना स्वीकृत तथा कार्ययोजना नविकरण गर्ने । समूलाई कार्ययोजना निर्माण र कार्यन्वयनमा प्राविधिक सहयोग गने ।नियमित रुपमा समूहहरुको अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने।
- विभिन्न प्रजातीका विरुवा उत्पादन, वृक्षारोपण, वन सम्वर्धन जस्ता कार्यवाट वनको विकास गर्ने र हरियालि प्रवर्धन गर्ने। जडिवुटी विकास कार्यक्रम, कषि वन विकास कार्यक्रम आदि मार्फत समूह तथा कृषकहरुको आम्दानी वढाउने ।
- वन अतिक्रमण, वन डढेलो, चोरी कटानी, चरिचरन, वसोवास वा पुर्नवास जस्ता कार्यको रोकथाम र नियन्त्रण गरी वनको संरक्षण गर्ने । राष्ट्रिय वनको कुनै क्षेत्र कसैले गैरकानुनी रुपमा दर्ता गरेको भए वदर गर्ने ।
- राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त योजनाको लागि राष्ट्रिय वन क्षेत्र प्रयोग गर्न सिफारिस गर्ने र सम्झौता गरिसकेपछि शर्तपालना गर्न लगाउने ।
- वन पैदावार काठ), दाउरा, जडिवुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावारको संकलन ईजाजत (, नाप पैमाईस र ओसारपासार ईजाजत छोड)पूजी (दिने ।
- मानव-वन्यजन्तु द्वन्द न्युनिकरण गर्ने, वन्यजन्तुवाट हुने क्षतीमा पिडितलाई राहत ददने, आवश्यकता अनुसार वन्यजन्तुको नियन्त्रण, उद्दार, उपचार, पर्नस्थापना, मृत व्यवस्थापन तथा स्थानान्तरण गर्ने र मार्ने आदेश दिने ।

CamScanner

- वन नियमावली, २०७९ को नियम ३६, ३७ ,७९ , ८५, १२४ र १२५ बमोजिम जोखिमयुक्त, कार्यालय परिसरमा रहेका, धार्मिक वननिर रहेका जोखिमयुक्त रुख, सार्वजनिक जग्गामा रहेका रुख, बेवारिसे तथा दहत्तर बहत्तर काठ दाउरा र अध्ययन अनुसन्धानको क्रममा कटान गरिएका रुखहरुको व्यवस्थापन गर्ने।
- वन नियमावली, २०७९ को नियम १२८ बमोजिम काठ दाउरामा आधारित उद्योग सा:मिल, भनियर तथा प्लाईउड (सूचीकृत गरी प्रमाणपत्र दिने, सामुदायिक वन, कबुलियती वन र सा:मिलको टाँचा दर्ता तथा नविकरण गर्ने।
- वन नियमावली, २०७९ को नियम ८१ बमोजिम निजी वन दर्ता गर्न सम्बन्धित स्थानीय तहलाई सिफारिस गर्ने।
- काष्ठ जन्त्य उद्योगको काठदाउराको लगत र स्टक प्रमाणित गर्ने ।
- मुद्दाको अनुसन्धान तहकिकात गने, उजुरी जाँचबुझ तथा छानविन गर्ने ।
- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, नियम अनुसार सूचना/विवरण मागिएमा उपलब्ध गराउने ।

६ शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

क.स	शाखागत विवरण	जिम्मेवार अधिकारी	सम्पर्क नं
१	कार्यालय प्रमुख	मना राज राई	९८५२८४०१३४
२	योजना तथा व्यवस्थापन शाखा	अस्मिता न्यौपाने	९८५२८४४४०३
३	प्रशासन शाखा	सन्तोष लम्साल	९८४०३८२६६०
४	आर्थिक प्रशासन शाखा	माधव तिवारी	९७४६५८५५८६

७ सेवा प्रदान गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधी

नागरिक वडापत्रमा (Citizen Charter) उल्लेख भए बमोजिम।

८.निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारीः प्रचलित कानुन बमोजिम कार्यालय प्रमुख श्री मना राज राई।

९.निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारीः कार्यालय प्रमुख श्री मना राज राई।

१०.सम्पादन गरेको कामको विवरणः

- सरोकारवाला सँग वनका कुरा ६ वटा।
- विभिन्न कार्यक्रमका लागि बैठक, फोकल टीम ,जोखिमयक्त रुख व्यस्थापन समिति, राहत वितरण समिति।

CamScanner

- निजि आवादीको रुख कटान तथा स्तानान्तरण कार्य।

११ दोस्रो त्रामासिक प्रगति

सि.न.	कार्यक्रम	भौतिक प्रगति(%)	वित्तिय प्रगति(%)	कैफियत
१	डिभिजन वन कार्यालयहरु	२।०२	१३।३०	
२	प्रदेश वन विकास तथा जडिवुटी प्रवर्द्धन कार्यक्रम	६.७८	१६.११	
३	वातावरण तथा जैविक विविधता संरक्षण कार्यक्रम	०	०	
४	जडिवुटी विकास कार्यक्रम (संघीय सशर्त अनुदान)	०	०	
५	वातावरण विभाग (संघीय सशर्त अनुदान)	०	०	
६	राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघीय सशर्त अनुदान)	३।८४	१९२	
७	औपतमा	२।१०	३६।९०	

१२ प्रचलित कानुनहरु

योजना तथा नीतिहरु

१. वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा अनुसन्धान कार्यनीति, २०६०

२. जडीवुटी एवम् गैह्रकाष्ठ वन पैदावर विकास नीति, २०६१

३. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०६६

४. वन डढेलो व्यवस्थापन रणनीति, २०६७

५. वन अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन रणनीति, २०६८

६. खर्क नीति २०६८

७. राष्ट्रिय सिमसार नीति २०६९

८. राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति, २०६९

९. जैविक विविधता रणनीति, २०७१-२०७७

१०. वन क्षेत्रको रणनीति २०७३-२०८२

११. राष्ट्रिय कृषि वन नीति २०७६

CamScanner

१२. राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति २०७६

१३. राष्ट्रिय वन नीति २०७५

१४. राष्ट्रिय वातावरण नीति २०७६

१५. गरिबी निवारण नीति २०७६

१६. राष्ट्रिय वृहत जलाधार व्यवस्थापन रणनीति २०८०

१७. राष्ट्रिय वनको एकीकृत रणनीतिक योजना २०८१-२१००

ऐन तथा नियमावलीहरु

१. जलचर संरक्षण ऐन २०१७

२. राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९

३. भू तथा जलाधार संरक्षण ऐन, २०३९

४. सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४

५. संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन, २०७३

६. संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन, २०७६

७. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

८. भु उपयोग ऐन २०७६

९. भु उपयोग नियमावली २०७९

१०. वन ऐन, २०७६

११. वन नियमावली, २०७९

११. कोशी प्रदेश वन ऐन २०७७

१२. कोशी प्रदेश वन नियमावली २०८०

१३. वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६

१४. वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७

१५. कोशी प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन २०७६

CamScanner

१६. कोशी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७

निर्देशिकाहरु

१. वन क्षेत्रको लागि वातावरणीय निर्देशिका २०५३

२. सामुदायिक वन स्रोत सर्वेक्षण मार्गदर्शन, २०६१

३. सामुदायिक वन मार्गदर्शन २०८१

४. सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको आर्थिक कार्यविधि निर्देशिका, २०७३

५. वन पैदावर संकलन तथा विक्री वितरण निर्देशिका, २०७३

६. सामुदायिक वनको काठ दाउरा संकलन तथा विक्री वितरण निर्देशिका २०७३

७. वन्जन्तुमैत्री पुर्वाधार निर्माण निर्देशिका २०७८

८. वन्यजन्तु भएको क्षतिको राहत वितरण निर्देशिका, २०८०

९. व्यवसायिक रुपमा वन्यजन्तुको पालन, प्रजनन तथा उपयोग सम्वन्धी मापदण्ड, २०८०

नेपाल पक्ष राष्ट्र भएका महासन्धीहरु

१. जलवायु परिवर्तनसम्वन्धी महासन्धी, १९९२

२. जैविक विविधता महासन्धी, १९९२

३. संकटापन्न वनस्पति तथा वन्यजन्तु प्रजातिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार नियमन महासन्धी, १९७३

४. अन्तर्राष्ट्रिय उष्णप्रदेशीय काठसम्वन्धी सम्झौता, १९९०

५. रामसार महासन्धी १९७१

CamScanner